

Orientální povídka

Byl jednou v Bagdádě kupec proslulý svou lakotou a jmenoval se Abu-Kasem-Tamburifort. Ač byl velmi zámožný, pozůstávaly přece jeho šaty pouze ze sešitých hadrů. Jeho turban z hrubého plátna byl tak špinavý, že nebylo možno rozeznati jeho původní barvy. Ale ze všech částí jeho oděvu zasluhovaly jeho střevíce svrchované pozornosti zvědavých: podešve vykazovaly veliké díry, kdežto svrchní kůže byla přístěpek na přístěpku. Nikdy proslulá loď argoská nepozůstávala z více kusů a po deset let — tak staré byly střevíce — používali nejzručnější přístipkáři bagdádští svého umění k tomu, aby jejich trosky udrželi pohromadě. Tím prosluly střevíce v té míře, že se staly příslovečnými; a chtěl-li někdo vysloviti nějakou bláhovou věc, bylo vždy Kasemovým střevícím hráti úlohu v přirovnání.

Jednoho dne tedy procházel se náš kupec velikým městským bazarem; dostal nabídku ke koupi značného množství křišťálových lahví a učinil ten obchod, neboť byl výhodný; k tomu dověděl se, že jistý na mizinu přivedený obchodník s voňavkami musí v několika dnech prodati za každou cenu svůj růžový olej. Kasem neopomenul těžiti z neštěstí tohoto muže a odkoupil mu růžový olej za polovinu ceny. Tak skvostný obchod uvedl ho do veselé nálady. Neuspořádal však dle zvyku kupců, kteří učinili příznivý obchod, veliké slavnosti, nýbrž považoval za prozíravější jíti do lázní, kdež dávno již nebyl.

Když odkládal šaty, pravil mu jeden jeho přítel, nebo aspoň člověk jím za přítele považovaný, že jeho střevíce jsou předmětem hovoru celého města a že by si již skutečně měl koupiti nové. „Uvažuj o tom již dávno,“ odpověděl Kasem, „ale nejsou ještě tak obnošeny, abych jich nemohl potřebovati.“ Tak povídaje, vysvlékl se a vešel do koupelny.

Zatímco se myl, přišel bagdádský kasi, aby také se vykoupal. Kasem byl hotov dříve než soudce a vrátil se do

přední prostory, oblékl šaty a marně hledal své střevíce: nová obuv stála na místě jejich. Náš lakomec namlouval si — neboť to bylo jeho vřelé přání —, že to jest dar onoho, který mu prve tak horlivě domlouval; i obul si pěkné
5 střevíce, jež ho ušetřily zármutku koupiti nové, a s radostí v srdci opustil lázně.

Když se vykoupal kasi, hledali jeho sluzi marně střevíce svého velitele; našli toliko zcela ubohou obuv, v níž
10 brzo poznán byl majetek Kasemův. Soudní sluhové spěchali za domnělým šibalem a vrátili z krádeže obviněného; kasi vyměnil si střevíce a poslal ho do vězení. Bylo mu vykoupiti se z rukou spravedlnosti; a poněvadž Kasem platil za nejméně tak bohatého jako lakomého, pustili ho na svobodu jen za drahý peníz.

15 Když se navrátil domů, vrhl Kasem v návalu hněvu své střevíce do Tigridu, který plynul pod jeho okny. Po několika dnech domnívali se rybáři, že učinili bohatší lov než obvykle, byly to však Kasemovy střevíce. Ale hřebíky, jimiž byly pobity, potrhaly oka sítí.

20 Rybáři, rozezlení na Kasema a jeho střevíce, umluvili se, že je vhodí do jeho domu okny, která zůstávala otevřena; střevíce vši silou dotkly se lahví na polici stojících a shodily je: lahve praskly a růžový olej byl ztracen.

Představíme si, dovedeme-li to, Kasemovu bolest nad
25 takovým zpustošením. „Bídne střevíce,“ zvolal, „žádné škody mi již nenaděláte!“ Řekl a vzal rýč a díru vyryl ve své zahradě, aby do ní zakopal svou starou obuv.

Jeho soused však, jenž dlouho již špatně s ním smýšlel, zpozoroval, kterak v zemi hrabe; i běžel ihned k místodržiteli a oznámil mu, že Kasem vykopal ve své zahradě
30 poklad; nebylo třeba mnohého, aby místodržitelova chtivost byla pobídnuta. Náš lakota mohl sebevíce ujišťovati, že nenašel pokladu a jedině a pouze své střevíce zahrabal: místodržitel měl zálsk na peníze a zničený Kasem obdržel
35 svobodu jen za velmi těžké výkupné.

Zoufalý muž posílal ve svém srdci střevíce k ďasů a hodil je teď do vodovodu za městem ležícího; domníval se, že tentokrát o nich již neuslyší, ale ďábel, jenž nelenil pro-

váděti mu kousky, svedl střevíce právě do potrubí vodu, čímž voda byla zadržována. Strážci studní přispěchali, aby závadě odpomohli; našli střevíce, zanesli je k místodržiteli a Kasema prohlásili za původce škody.

Nešťastný majitel střevíců byl uvězněn a odsouzen k mnohem citelnějšímu trestu než v obou předcházejících případech; místodržitel, který přestupek potrestal, nechtěl si však nic od něho ponechati a vydal mu opět poctivě jeho střevíce. Kasem rozhodl se, že je spálí, aby měl konečně pokoj od zla, jež mu působily; poněvadž byly však nasáklé vodou, postavil je na altán svého domu, aby na slunci uschly.

Ale osud nevynaložil dosud vši zlomyslnosti ve své hře s ním a poslední, kterou mu provedl, byla ze všech nejkrutější. Sousedův pes zpozoroval střevíce, seskočil z altánu svého pána na altán našeho lakomce, chytil jeden střevíc hubou, a pohrávaje si s ním, shodil ho na ulici; nešťastný střevíc padl na hlavu těhotné paní, která právě šla mimo dům. Úlek a síla rány způsobily u zraněné paní potrat; její manžel podal u kasiho žalobu a Kasem byl odsouzen zaplatiti pokutu, přiměřenou způsobenému neštěstí.

Chtěl se vrátiti domů, a bera oba střevíce do ruky, pravil ke kasimu s prudkostí, která soudce rozesmála: „Ó, pane, toto jest osudná příčina všeho mého utrpení; tyto proklaté střevíce učinily ze mne žebráka; račiž rozkázati, že nemám býti činěn zodpovědný za neštěstí, která jistě ještě způsobí.“ Kasi nemohl mu toho odepřít a Kasem poznal s velikými útratami zlo, jež z toho povstává, když člověk nemění dosti často svých střevíců.